

N:o 248.

Af herr **O. N. Olsson** i Heden, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäljning af brännvin.

Då många skäl synas tala för att ej oförändradt antaga Kungl. Maj:ts förslag till ny förordning angående försäljning af brännvin, tillåter jag mig att, med åberopande af här nedan paragrafvis anförd motivering, föreslå vissa förändringar.

§ 2.

I denna § har mom. 1 behållits oförändradt. I mom. 2 har införts en begränsning af brännvinets alkoholstyrka, af följande skäl:

För en hvar borde det vara klart, att ju starkare en sprithaltig dryck är, ju menligare måste den anses vara för människokroppen, om större myckenhet förtäres. För att någon effekt skall vinnas med de bestämmelser, Riksdagen ett par gånger vidtagit att sänka alkoholstyrkan på brännvin, hvilka företagits i sedlig afsikt, måste också en höjdgräns för denna vara sättas, och i hvilket afseende 42 % borde, hvad egentligt brännvin beträffar, anses tillräckligt. Däremot bör, hvad annan spirituosa beträffar, en styrka af 46 % vara lämplig, enär sådan vara mera sällan förtäres annat än mycket uppblandad med vatten. Med undantag af några få bolag föra de flesta brännvin af 46 %, och af annan spirituosa 50 à 54 % alkoholhalt. Att detta icke är i öfverensstämmelse med författningens anda är uppenbart. Flera bolag föra jämväl svagare brännvin,

som de sälja till lågt pris, en omständighet som närmast är beroende af att de använda denna vara som konkurrensartikel sins emellan och med enskilda rättighetsinnehafvare, hvilka senare i regeln alltid hålla ett svagare brännvin.

§ 3.

Denna § torde godkännas, och måste förändringen från 1 till $\frac{1}{2}$ liter anses nyttig, enär tvånget att köpa minst en liter, borde för länge sedan öfverlevvat sig sjálft. Ett faktum är, att nuvarande system med en liter som minimum gifver anledning till onödigt köp af brännvin. Det s. k. Göteborgssystemet har bestämt, att brännvin icke får utlämnas på mindre kärl än literbuteljer. Denna bestämmelse torde hafva sin förnämsta orsak däri, att detta system vill förekomma salning och därigenom förhindra konkurrens med egna krogar. På krogarna försäljes brännvin endast till förtäring på stället och mot 33 % högre pris än på minuthandelsställena. Såsom handeln nu är ordnad enligt detta system, måste den, som vill köpa brännvin, antingen tillhandla sig minst en liter däraf, eller också på krogen mot det högre priset betala brännvinet snapsvis. Att detta förhållande innebär ett orättvist beskattande af den, som vill åtnöja sig med mindre kvantitet än en liter, samt äfvenledes uppmuntrar till större inköp af brännvin, än behovet mången gång påkallar, torde vara gifvet.

§ 4.

Hvad kungl. förslaget i denna § beträffar, att vid utskänkning brännvin endast skall få försäljas till förtäring på stället, må det anses gagneligt, utom i de fall som af stadgandet i §§ 9 och 10 kunna föranledas. Dock må här anföras, att skälet hvarför bolagen i Göteborg m. fl. städer skilt minuthandeln och utskänkingen åt, måste i första rummet sökas i den omständigheten, att bolagen icke på sina krogföreståndare kunnat utöfva erforderlig kontroll, om på samma ställe skulle säljas brännvin till så olika pris, som bolagen hålla vid minuthandel och utskänking. Att ett skiljande af minuthandeln och utskänkingen icke för bolagen varit någon sedlighetsåtgärd, utan hufvudsakligen en kontrollfråga, torde sålunda vara uppenbart; vidare härom i motiveringen till §§ 9 och 10.

§ 5.

1 mom. oförändradt.

Förändringen af andra mom. föreslås af många skäl, och i första rummet därför, att landets egna invånare, som gjort sprithandteringen till sin näring, skulle i sitt eget land sakna en rätt som inom samma land tillkommer hvilken person som helst af annan nation. Att stifta lagar till förmån för andra än landets egna medborgare, som betala dryga afgifter för sina rättigheter förutom skatter till stat och kommun, kan ej vara rätt. Ett strängt genomförande af det kungl. förslaget skulle medföra ekonomisk ruin för flertalet af de firmor, som handla med brännvin, hvarförutom äfven alla de personer i öfrigt, uppgående till flera tusende, hvilka af rörelsen hafva sin existens, skulle förlora den. Att beröfva dessa firmor sin lagliga rätt kan säkerligen icke motsvaras af den tvifvelaktiga fördelen, kungl. förslaget synes åsyfta. Af förändringen i § framgår, att endast sådana firmor, som af bolag fått å sig öfverlåten rätt till minuthandel, skulle äga att begagna ombud, och skulle således jämte bolag äfven innehafvare af gästgifveri- eller auktionsrättighet fränkännas denna rätt.

§ 6.

Den förändring, som gjorts i denna §, går alldeles emot bestämmelsen i kungl. förslaget, ty ingalunda kan behofvet påkalla eller det ens anses nyttigt att såsom aktiva ledamöter i bolag indraga läkare- eller lärarekåren. Den intelligens och den bildning, dessa kårer besitta, bör i stället reserveras åt kritiken af bolags verksamhet, och må i stället personer ur dessa läger kunna utses såsom kontrollanter eller revisorer i bolag.

§ 8.

Denna § har förändrats af följande skäl: Andra mom. i § 34 af nu gällande författning, som tillkommit för att hindra försäljare af brännvin att söka betalning för mindre än femtio liter utborgad spirituosa, har haft dåliga verkningar till följd. En lag bör väl afse att ej demoralisera allmänheten, hvilket nu tyvärr faktiskt blifvit en följd af denna bestämmelse. Att under skydd af lagen krångla sig undan betalning för en vara, som staten så hårdt beskattar, kan icke vara riktigt, och exempel saknas icke

af vidrig beskaffenhet, såsom ofta framgår af rättegångsprotokoller. Till och med personer ur burgen samhällsställning, hvilka själfva i bref o. d. rekvirerat spirituosa under femtio liter, hafva sedan under skydd af lagen vägrat betala. Experimentet har flerfaldiga gånger upprepats hos olika rättighetsinnehafvare och bolag. För att någon gräns må sättas för dylik skamlighet, fordrar väl moralen, att personer som själfinant rekvirerat sin sprit också böra anses skyldiga att betala den. Exempel finnas till och med att personer, som själfva hafva skyldighet att öfvervaka ordning och lag, icke dragit sig för att vid fordrad likvid åberopa ofvannämnda lagbestämelse och till och med tagit *postförskott för svar på krafvet*. Följande brefsvår från en polisman, må citeras:

»Herr — — — — —

Till svar å Eder skrifvelse till mig angående spritvaror, för hvilka Ni fordrar betaldt, får jag upplysa, att dem trodde jag att Ni var så liberala att Ni ville skänka mig. För om Ni tittar i Brännvinsförordningen för d. ²⁴/₅ 1895 § 34 mom. 2, så finner Ni, att Ni ej kan söka betalning för mindre än femtio liter. Lådan är nu i vederbörligt skick med tomflaskor återsänd.

Högaktningsfullt

N. N.

Numera nykterhetsvän.»

§ 9.

Motivering, se under § 10.

§ 10.

Då kungl. förslaget i denna § går ut på att beröfva ägarne till de få gästgifverier, som ännu återstå, deras rätt till minuthandel med brännvin under innehafvarens återstående lifstid, måste, till förekommande häraf, en ändring af denna § ske, så att denna deras en gång af Riksdagen och Kungl. Maj:t tillförsäkrade rätt icke kränkes.

Före 1873 följde rätt till brännvinsförsäljning med den jord, som tillhörde gästgifverierna. För att denna rätt en gång skulle upphöra, gjordes rättigheterna nämnda år till personliga, så att de skulle få utöfvas endast så länge någon af nuvarande innehafvarne lefde. Då således Riksdagen redan 1873 fattat beslut om dessa rättigheters upphörande *vid inne-*

hafvarens död, och gästgifverierna i gällande lag varit tillförsäkrade rätt att försälja brännvin jämväl till afhämtning; så bör väl Riksdagen icke kunna upphäfva sitt en gång i frågan fattade beslut, ej heller bör Riksdagen på uppmaning från konkurrenter till dessa rättigheter låna sig att genom andra lagstiftningsåtgärder kringskära dessa innehafvarnes en gång genom lag tillförsäkrade rättigheter. Efter att ursprungligen hafva funnits 472 sådana rättigheter, voro de redan år 1902—1903 blott 135 samt i början af förra året endast 77. Sedan dess hafva två i Älfsborgs och en i Hallands län genom dödsfall försvunnit. Tages härjämte i betraktande att på ett par undantag när de återstående rättighetsägarna äro personer med mycket hög ålder, kan med bestämdhet förutsägas, att inom fem år blott en obetydlig bråkdel — om ens någon — af dessa rättigheter återstår. Då förhållandena äro sådana och då brännvinsbolagens vinst, trots dessa gästgifveriers tillvaro, på kortare tid än tio år fördubblats, torde skäl till klagan från detta håll icke förelegat. Mot det sätt, hvarpå gästgifverierna och de på auktion försålda rättigheterna utöfvats, har i fråga om ordnings-synpunkt icke någon befogad anmärkning kunnat göras, hvilket förhållande beklagligtvis icke kan sägas om bolagen. Att såsom bolagen önska, förvandla återstående gästgifverier till krogar, torde vara farligt och är ett bevis, som föga hedrar bolagens »sedlighetssträfvande». Att gästgifverierna mer och mer frångått sin krogrörelse och lagt an på försäljning till afhämtning, får nog också sökas i den naturliga motviljan mot alla obehag och oordningar som gärna medfölja kroglifvet. Kommunala myndigheter hafva därför med tillfredsställelse sett dessa inom lagens gränser välbetänt gjorda inskränkningar af ett fordom rådande kroglif. Bland gästgifverier, som finnas kvar, hafva de allra flesta i skilda lokaler fördelat minuthandeln och utskänkningen, och sålunda af egen drift och utan lagbestämmelser vidtagit de förändringar vid utöfvandet af rörelsen, utskottet vid 1853 och 54 års riksdagar i sitt yttrande framhållit såsom lämpliga. Samma utskott har ock på ett utomordentligt skarpt sätt bränmärkt kroglifvets fördärfliga inflytande, och borde det mana hvarje om ordning och nykterhet nitälskande person, att icke understödja förslag om återinförande af detta kroglif, som redan för femtio år sedan utdömdes. Att icke några gästgifverirättigheter lagt *eller ens kunnat lägga* hinder i vägen för bolag att följa författningen — såsom utskänkningsbolagens förtroendeman velat göra troligt — kan ju bestämdt sägas. Rätta svaret på framställningen att inskränka de privilegierade rättigheterna gifver också öfverståhållarcämbetet på ett temligen oförblommeradt sätt, och betecknar densamma också såsom framkommen endast ur konkurrensynpunkt. Påståendet att gästgifveris och på auktion försålda rättigheter skulle undan-

draga sig viss försäljningsavgift, har nog för några år tillbaka haft sin riktighet, men att gästgifverierna i regeln nu äro hårdt taxerade, hafva vederbörande bolag för längesedan ombesörjt. Att förhållandet, hvad beskattning beträffar, är ännu hårdare för de flesta på auktion försålda rättigheter är ostridigt. En stor del af det brännvin, som obeskattadt kommer konsumenterna till godo, säljes tvifvelsutan af destilleringsverken, af hvilka flera finnas, som fördela 250 liter på mindre kärl och föredraga en handel direkt med konsumenten, enär denna gifver dem några öre mera pr liter, än affären med återförsäljare. Läggas härtill det brännvin, som alla i landet varande vinhandlande och vinfabriker använda vid förskäring af de i naturligt tillstånd odrickbara tarragonavinerna och andra samt dessutom de massor af sprit, som begagnas vid fabrikation af inhemska bärviner, finnes lätt förklaringen, hvart större delen af det med försäljningsavgift obeskattade brännvinet tagit vägen. Inom riket finnas minst 200 rörelseidkare, som begagna sprit till dylikt ändamål, bland dem många bolag, och faktum är, att det finnes vinfirmor och fabriker, som använda cirka 100,000 liter om året. Häraf framgår, att en beskattning af brännvinet vid tillverkningen vore att föredraga framför den tvifvelaktiga genom försäljningsavgift.

§ 12.

Som synes är i denna § gjord den förändringen, att rättigheterna i stad äfven må kunna åt enskilda på auktion öfverlätas. Att bolag för större städer, såsom Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping m. fl. är att föredraga, måste anses riktigt, men däremot är det icke lika säkert, då det gäller smärre samhällen, af hvilka många gjort sig ökända genom sin brännvinshandel. I mindre samhällen bildas bolagen i allmänhet af platsens ledande män, och kritik emot dessa vågar ingen inom samhället tillåta sig, äfven om de största felaktigheter skulle ske i bolagets skötsel. Exempel saknas icke, att länsstyrelserna ansett sig nödsakade bestämma om rättigheternas försäljande på auktion i stället för att öfverlämna dem åt bolag. Att auktionssystemet har stora förtjänster genom den skärpning, som gjorts i ett andra mom. af denna §, torde erkännas, och det har ännu icke visats, att ett bolag sköter spritförsäljningen bättre än flertalet enskilda personer kunna göra, hvarför ett samhälle bör äga själfbestämmanderätt, huruvida rättigheterna skola öfverlämnas åt bolag eller å auktion försäljas. Att, såsom kungl. förslaget innehåller, en gång för alla fixera ett bolags vinst, torde ur sedlighetssynpunkt anses oriktigt, emedan handeln då komme att användas i andra intressen. Att den stora vinst-

andel, som nu genom bolagen tillföres städerna, icke äger något berättigande, måste erkännas likaväl som bolagens vinster icke gärna kunna framhållas såsom något så synnerligen förtjänstfullt, emedan den stora vinsten ingenting annat är än ett oberättigadt brandskattande af den enskilde, som förtär sprit. Då en liter brännvin inklusive tillverknings-skatt kostar cirka 77 öre, och för sådan vara tages 1,30 à 1,40 per liter i minut och 30 % högre vid bolags utskänkning, huru pungslås då ej allmänheten af bolagen? Som skäl mot enskilda rättighetsinnehafvare har framhållits, att dessa genom låga priser utöfva konkurrens. Frågas kan: hvem kommer det lägre priset till godo? Icke rättighetens innehafvare, men väl den del af allmänheten, d. v. s. den mindre bemedlade, som är dessa rörelsers kunder. Ingen kan väl heller anse riktigt, att det för den spirituosa konsumerande allmänheten skall vara så förmånligt att genom lagtvång brandskattas till följd af bolagens vinstbegär. Finge blott bolagen bort konkurrensen, blefve det snart ännu högre priser hos bolagen, och för ett dylikt brandskattande bör väl allmänheten skyddas. Rättast vore att beskatta brännvinet hufvudsakligast vid *tillverkningen* och minska *försäljningsafgiften*, ty då komme största möjliga vinsten af brännvinshandeln statsverket mera än enskilda samhällen till godo. Allmänt är det känt, att städerna genom bolagen på smärre platser söka draga annan handel till staden. Auktionsrättigheter på landet kunna icke på samma sätt och i samma utsträckning användas i sådant syfte, emedan de innehafvas af enskilde, som för desamma nödgas betala dryga afgifter. Blefve däremot lag hvad kungl. förslaget åsyftar, komme hvarje större handelsplats på landet att skaffa bolag, dels för att några enskilda skulle genom skötseln erhålla löner och dels för att genom ett lågt brännvinspris draga kunder till platsen. Förväntas kan därför, att därest kungl. förslaget blifver lag, brännvinshandeln kommer att lämna mindre utbyte än den nu gör. Det måste sålunda anses själfklart, att det tillägg, som gjorts i § 14 mom. 2 angående rättigheters auktionering, skulle, särskildt hvad landkommuner beträffar, ur sedlighets synpunkt medföra större fördel än om bolag där skulle bildas. Att *bolag i stad* skulle få öfvertaga äfven en spritförsäljning å *landet* saknar hvarje skäl för sig och måste anses kränkande för landsbygden. Äfven för en mindre stad skulle enligt kungl. förslaget möjlighet förefinnas att utöfva ett förmynderskap öfver en stor landsort och detta blifver nog i längden olidligt.

§ 13.

Förutom den ändring, som gjorts i denna § i fråga om gästgifveri, har paragrafen ändrats så, att detaljhandel med brännvin på landsorten endast må kunna å auktion försäljas. Skärpta bestämmelser för att sådan rättighet må betalas med en rättvis afgift m. m. finnas intagna i § 14, mom. 2, och hvad skälen för rättigheternas auktionering beträffar hänvisas till motiveringen under § 12.

§ 14.

Beträffande motiveringen till ändring i denna §, 1 mom., hänvisas till hvad som anförts om §§ 12 och 13. Hvad 2 mom. angår inrymmes i detta stor myndighet åt Kungl. Maj:ts befallningshafvande vid anbudspröfvande. Att en spekulant på auktionsrättighet skall före auktionen lämna nödiga borgens- och behörighetshandlingar, är tillkommet i afsikt att hindra personer att, såsom hittills ofta skett, af rent okynne och utan minsta allvarliga afsikt bjuda på rättigheter, som de på grund af insolvens, bristande lämplighet m. m. aldrig kunna blifva tilldelade. Hvad åter 3 och 4 mom. i denna § beträffar, bör köping, som icke utgör egen kommun, jämnställas med landtkommunerna. Samma lag bör äfven gälla för köping, som utgör egen kommun, och som före 1905 års början icke haft rättighet till detaljhandel med brännvin, ty härigenom skulle förekommas bildandet af nya köpingar, hvilka ofta uppstått hufvudsakligen för att erhålla spritbolag. Därför bör en gräns sättas för att handeln med sprit icke må utgöra uteslutande motivet för köpings-rättigheters sökande. Att gränsen satts före 1905 års början, har skett för att hindra bildandet af köpingar mellan nu och den tid en ny förordning om brännvinshandeln möjligen kommer att träda i kraft. Däremot bör köping, som utgör egen kommun och som före 1905 haft detaljhandel med brännvin, bibehållas vid sina en gång förvärfvade rättigheter och därför likställas med stad.

§ 15.

Då införandet af bolag på landet af förut anförda skäl torde vara olämpligt, har, hvad härom i kungl. förslaget åberopats i § 15, uteslutits. Däremot har i detta förslag, utöfver hvad kungl. förslaget innefattar,

intagits ytterligare en del bestämmelser berörande bolags ändamål, verksamhet m. m., som torde i fråga om bolags framtida utöfvande vara nödigt att införa.

I mom. 1 af denna § är bestämdt, att bolag skall hafva till ändamål att endast i sedlighetens intresse utöfva försäljning af brännvin. Ordet sedlighet måste väl tolkas så, att bolag skall inskränka omsättningen af spirituosa till den minsta möjliga. Allom är bekant, att så endast skett på papperet; men har i stället ett exeptionellt arbete af bolagen nedlagts i motsatt riktning, allt i ändamål att öka städernas vinst. I sammanhang härmed må framdragas några exempel.

1. I en liten stad på mindre än 1,000 invånare bildades ett bolag för några år sedan af samhällets s. k. ledande. Bolaget erhöll tre direktörer med hvardera en lön af 3,000 kr. Rörelsen sköttes af en föreståndare med c:a 1,500 kr., ett enklare biträde och en kassörska med en lön hvardera af c:a 600 kr. Detta bolag idkade utom sin lokalförsäljning äfven försäljning af brännvin på en större nära belägen stad, där betydligt högre pris rådde, och sträckte dessutom sina försäljningar långt uppåt ett annat län och konkurrerade med därvarande bolag och gästgifverier.

2. En annan stad håller 15 öre i minut och 30 öre i parti om 20 liter lägre pris för att konkurrera med en nära belägen större stad och därigenom draga landtbefolkningen till sig.

3. Ett bolag köper så godt som alla sina varor genom en måg till chefen för bolaget.

4. Ett bolag försäljer brännvin till särskildt lågt pris, för att konkurrera dels med bolag i andra städer, dels med ett gästgifveri och en spritförsäljning på ett par mil därifrån, och dels med ett inom samhället beläget destilleri. Försäljningsställena äro nu upphörda, men sin konkurrenshandel i öfrigt har bolaget fortfarande kvar och har för samma särskild lokal och föreståndare.

5. I ett bolag äger styrelsen bekomma alla varor dels på kredit och dels till inköpspriser. Chefen för ett i närheten varande glasbruk är äfven ordförande i spritbolaget. För ett par år sedan kunde ingen leverantör till nämnda bolag erhålla order från bolaget, med mindre än att leverantören samtidigt köpte ett större antal af glasbrukets, för sin undermålighet osäljbara, buteljer. Att spritbolaget erhöll buteljerna fyllda tillbaka för att af spritbolaget utminuteras, gjorde föga åt saken. — Allmänheten fick betala, och glasbruket erhöll full valuta för värdelös vara.

6. Ett annat bolag har, trots gjorda anmärkningar, sålt en hel del brännvin på kredit till insolventa personer och till sådana, som vägrat betala samt fått dessa fordringar afskrifna.

7. Ett söder om Falun beläget bolags nykterhets- och sedlighetsifver sträcker sig så långt, att det ansett nödigt annonsera om sitt brännvin i en Luleå-tidning.

8. Ett bolag i mellersta Sverige har, tvärtemot lagförbudet, anställda agenter, som upptaga order å brännvin.

9. I en stad byggdes för några år sedan ett stadshus för åtskilliga hundratusen kronor, hvilket hus från början ansågs onödigt, och i hvarje fall en för staden dålig affär. Efter ett riksbekant bråk med det förutvarande bolaget på platsen uppstod ett nytt bolag, bildadt af män, som verkat för stadshusets byggande, och spritbolagets lokaler förlades genast mot god hyra i denna fastighet. Fastigheten gjordes sedermera förmånligare för staden på så sätt, att den uthyrdes till en källarmästare mot c:a 18,000 kronors hyra, för det han ensam skulle få utöfva all bättre utskänkning af spirituosa i staden. För sin utskänkingsrättighet skulle källarmästaren till bolaget endast betala kr. 2,500 pr år, och ändå med rätt att från *annan än bolaget* inköpa sina varor. Samma bolag har under senast gångna försäljningsår dels vid en restauration, som bolaget utöfvar, anställt ett musikkapell och aflönat detsamma med 2,160 kr., dels godtgjort sig för organisationskostnader för ett planerat bolag, som ej kom att träda i verksamhet, kr. 275,50, dels utbetalt för en lokal, som bolaget af en styrelseledamot förhyrt, men ej begagnat kr. 300. Härjämte må antecknas, att styrelsen för detta bolag äfven frantog en gammal på platsen varande utskänkingsinnehafvarinna, som därtill innehade platsens bästa hotell, hennes utskänkingsrättighet, till förmån för stadshuskällarmästarn, oaktadt hon erbjöd sig betala kr. 7,500 årligen till bolaget, samtidigt med att hon dock skulle hafva stadshuset som konkurrent.

10. Ett bolag köper alltid billigaste varor, utan hänsyn till dessas beskaffenhet. Men vid försäljning tages dock priser, som ingalunda motsvara varornas värde. Chefen för bolaget är bokhandlare.

11. Ett bolag har ordnat det så, att varor som bolaget använder, inköpas af ett särskildt på platsen bildadt s. k. beredningsbolag. Hufvuddelen af den vinst som uppstår på den s. k. bättre spirituosa tillfaller det s. k. beredningsbolaget, som sedan i sin ordning öfverlämnar den till staden. Det s. k. beredningsbolaget skötes af det officiella spritbolagets personal, som naturligen också härför aflönas af sistnämnda bolag, enär beredningsbolagets varor ligga under denna personals vård. Antagligt betalar väl ock det verkliga spritbolaget jämväl hyra för beredningsbolagets lokaler.

Citerade förhållanden äro blott en ringa del af alla de anmärkingar som kunna göras mot bolag, men då dessa förhållanden äro af allvarlig

beskaffenhet, och utan vidare påtal kunnat pågå under årtal, synnerligast de, som omtalats här ofvan i punkterna 9 och 11, kan det väl knappast väcka förundran, att bolagsväsendet af en stor del af allmänheten betraktas med misstro. Lägges härtill den nationalförlust, som uppstår genom flertalet af bolagens importverksamhet, en import som ofta tillgår på det viset, att varor, på grund af bristande kunskap i branchen, köpas från helt andra land än där de tillverkas, så torde nyttan af tilläggen i detta mom. utöfver hvad det kungl. förslaget innehåller ligga i öppen dag. Att motstånd skall väckas emot en skärpt och effektiv kontroll är att förvänta, ty af allt är nog för småbolagen kontrollen det ömtåligaste och hvad som minst önskas. *Belysande för förhållandena är, att de anmärkningarna, som framkommit, så godt som uteslutande varit riktade mot bolag i småstäder.* Då bolagsförhållandena äro sådana i småstäder, hurudana skulle de ej då blifva i landtsocknar om dessa erhöle bolag? Säkerligen skulle här ett vida större kringgående af lagen komma att ske, och den kritik, som måste anses nödvändig beträffande hvarje dylik kommunal institution, totalt utblifva på grund af liknöjdhet, bristande kunskap om lagens föreskrifter eller rädsla för de makthafvande, hvilka ställde sig i spetsen för rörelsen. Däremot måste ett bolag i en större stad, där flera försäljningar erfordras, anses nödvändigt för reglerandet af sprithandeln. För att få kontrollen på bolag fullt effektiv, borde i författningen bestämmas, att alla varor, som af bolagen köpas, skola af leverantören debiteras bolagens försäljningspriser med å fakturan tydligen utsatt rabatt, motsvarande skillnaden mellan inköps- och försäljningspris, eller med andra ord, den handelsvinst, som bolagen beräknat åtnjuta vid försäljningen af varan. Genom en dylik bestämmelse skulle hvarje spår till oegentligheter i ett bolags förvaltning försvinna, enär en revisor utan extra besvär på öret då skulle kunna uträkna den handelsvinst, som bolag bort erhålla på inköpta varor. För att sedan erhålla nettovinsten behöfdes blott från denna handelsvinst afdragas bolagens omkostnader samt den rabatt, bolagen möjligen vid försäljningen af varan lämnat, öfver hvilka dock särskild anteckning skulle göras.

3 mom. Oförändradt.

4 mom. Oförändradt, med undantag af hvad i detta mom. är taladt om bolag i landtkommun, hvilket utgått på grund af hvad förut yttrats om bolag på landet.

5 mom. Åberopas hvad under föregående mom. anförts.

6 mom. Oförändradt.

7 mom. I detta mom. utgår hvad som rör bolag å landet.

8 mom. Oförändradt.

9 mom. Olämpligheten däraf att bolag i stad också skulle få öfvertaga bolag å landet och att landsbygden i detta hänseende skulle lyda under städerna har förut tillräckligt belysts, och innebär det kungl. förslaget i detta afseende en kränkning af landsortens själfbestämmerätt.

§ 17.

1 mom. har erhållit en från kungl. förslaget afvikande lydelse i så måtto, att ingen på auktion inropad rättighet må kunna öfverlätas, utan att öfverlåtelsen blifver af Kungl. Maj:ts befallningshafvande pröfvad.

2 mom. Hvad detta mom. beträffar har en ny punkt ansetts nödig för att hindra bolag från att till enskild utlämna någon minuthandel med egentligt brännvin. Samma mom. innefattar jämväl förbud för bolag att före 1925 vidare utlämna minuthandelsrättigheter med bättre spirituosa. Sådana rättigheter funnos från början endast i Stockholm, Göteborg och Malmö, och flera af dessa rättigheter hafva uppstått långt före bolagsinstitutionens införande och måste fortfarande ur många synpunkter anses nödvändiga, bland annat för näringens höjande. Men då sådana rättigheter på senare åren utlämnats icke allenast af omnämnda städers bolag, utan äfven af en del smärre städers bolag, har antalet blifvit för stort. Faktum är, att om handeln för dessa rättsinnehafvare skulle inskränkas till endast lokalförsäljning, skulle enligt kungl. förslaget ingen kunna existera, hvarför antalet sådana rättigheter icke må under ett visst antal år ökas, utan snarare något minskas.

§ 19.

1 och 2 mom. oförändrade.

3 mom. I detta mom. förekommande ordet »utskänkning» torde utbytas mot ordet »detaljhandel»; momentet eljest oförändradt, på grund af hvad yttrats under § 10.

§ 20.

1 mom. Ändringen i detta mom. innefattar endast tillägg af auktionsanbud enligt § 12.

2 mom. Likaledes är ändringen i detta mom. en följd af förut föreslagen ändring i §§ 12 och 14 och innebär därjämte, att försäljnings-

afgiften skulle sänkas från 15 till 5 öre per liter. Tillfälle torde nämligen böra gifvas att höja tillverkningsafgiften med motsvarande eller högre belopp, då en beskattning, lagd på tillverkningen, väl får anses sundare än den nu beräknade försäljningsafgiften.

3 mom. I detta mom. är endast medtaget hvad som rör bolag i stad, då bolag på landet af förut anförda skäl uteslutits. Såsom en följd af försäkringsafgiftens sänkande från femton till fem öre och bestämmelsen att äfven bolag skall erlægga denna afgift, kommer minimiafgift för bolag att bortfalla.

4 och 5 mom. oförändrade.

§ 21.

Bolag, som omnämnes i § 14 i kungl. förslaget, har i detta ändrade förslag under denna § utgått; §:en i öfrigt oförändrad.

§ 24.

1 mom. oförändradt.

2 mom. I detta mom. i kungl. förslaget förekommande ordet »pröfningsnämnd» är i detta ändrade förslag utbytt mot ordet »taxeringsnämnd». Denna förändring har gjorts därför, att, när det gäller beskattning af sådana rörelser, hvarom här i beskattningshänseende är fråga, bör en taxeringsnämnd, som består af personer tillhörande den trakt, där sådan rörelse utöfvas och med bättre kännedom om ortsförhållandena än pröfningsnämnden, som består af personer kanske från länets öfriga delar, vara i detta hänseende den bestämmande parten. I taxeringskommittén sitter äfven kronofogden såsom kronans ombud, och denne torde äfven bättre än landskamreraren i länet såsom kronans ombud i pröfningsnämnden känna den rörelse, som finnes inom fögderiet.

§ 25.

Ändring i denna § torde vara nödvändig, om en någorlunda rätt grund skall få bli gällande vid brännvinsmedlens fördelning. För att ernå en sådan torde en fixering af städernas vinst anses förkastlig, och andra sätt böra uppfinnas för att målet skall nås.

Genom motiveringen under § 10 i detta förslag har påvisats, att den mängd brännvin, som användes vid försäkringar och fabrikation af

viner samt punsch jämte den massa brännvin, destillerierna sälja, undandrages försäljningsavgift, Då detta brännvin svårligen kan beläggas med sådan avgift, så ledes tanken därpå, att vid själfva *tillverkningen* pålägga brännvinet med en extra skatt af tio öre per liter, hvilken skatt skulle tillfalla sådana städer och köpingar, i hvilka ingen detaljhandel finnes, äfvensom landsbygdskommunerna.

Denna skatt kan ju af Riksdagen beslutas antingen såsom en förhöjning i den nu utgående tillverkningsavgiften (samt därjämte i tullstadgan) eller ock såsom en del af nu stadgade försäljningsavgiften att utgå af allt brännvin redan vid dettas utsläppande till försäljning från bränneri eller tullnederlag.

En tillverkningskatt på tio öre är dock icke nog för att uppväga städernas vinstandelar, utan föreslår jag, att, samtidigt med försäljningsavgiftens sänkning till fem öre per liter, äfven *bolag skulle vara skyldiga att inbetala samma försäljningsavgift* som enskilda rättighetsinnehafvare.

Denna avgift jämte en jämväl föreslagen minskning af bolagens vinstandelar med en tiondedel skulle vederbörligen utjämna förhållandena och säkerligen tillfredsställa alla parter.

Förslaget skulle ställa sig på följande sätt:

för i riket tillverkad brännvin c:a 36 millioner liter (af normalstyrka) à tio öre per liter	3,600,000
beräknad försäljningsavgift (å alla slag)	2,500,000
tillkommer andelen af bolags vinst, som skall inbetalas till statskontoret cirka	4,000,000
	tillsammans kronor 10,100,000

Häraf skulle enligt förslaget tillfalla landstingen, hushållnings-sällskapen m. fl. kronor	3,948,000
och således återstå kronor	6,152,000

som efter folkmängd skulle delas lika mellan de städer och köpingar, hvilka icke hafva detaljhandel, äfvensom landsbygdskommunerna.

Genom ett sådant förslag skulle städerna och landsbygdskommunerna nå sitt mål och städerna förlora endast en tiondedel af sina nuvarande vinstandelar samt en fixering af städernas vinst blifva onödig, och blefve jämväl det brännvin, som nu undandrages försäljningsavgiften, beskattadt.

Förslaget i denna § om afsättandet af vissa andelar som bidrag till nykterhetens befrämjande, till asyler för drinkare och till en arbetareför-

säkringsfond, torde hafva starka skäl för sig och icke närmare behöfva motiveras.

§ 28.

Ändringen i denna § är föranledd däraf, att stängning af en rörelse på landet, där polis finnes anställd, bör likställas med stängning af en rörelse i stad. Nu gällande bestämmelser, som i detta hänseende äro lika med de i denna punkt i kungl. förslaget, hafva visat sig obehöfliga och opraktiska. På grund af dessa bestämmelser hafva auktioner tillställts af rent okynne under själfva julveckan, för att hindra spritrörelses lojala utöfvande, och har sådant tillvägagående förorsakat mycket obehag och onödig tidsförlust för personer, som kommit från aflägsen belägen plats för att köpa brännvin.

Däremot bör sådan rörelse, där icke polis finnes anställd, hållas stängd.

2 och 3 mom. oförändrade, och behöfva sålunda icke motiveras.

§ 33.

1 och 2 mom. oförändrade.

3 mom. Ändringen i detta mom. är endast en följd af förändringen i § 10.

§ 39.

1 och 2 mom. oförändrade.

3 mom. Genom föreslagna ändringen i detta mom. torde allmänheten erhålla garanti för att bolags medel säkert förvaltas.

§ 40.

Ändringen i denna § är endast en följd af ändringen i § 5, under hvilken § ändringen äfven utförligt motiveras.

Öfvergångsstadganden.

Ändringar i dessa måste anses nödvändiga af många skäl, hvilka icke här nedan torde behöfva påpekas. Då nuvarande brännvinsförordningen med några mindre förändringar existerat i cirka 40 år och verkningsarna däraf visat sig i hufvudsak goda, finnes ingen anledning att vidtaga så våldsamt rubbning i bestående förhållanden, som kungl. förslaget innebär. Då sprithandeln i vårt land jämväl berör så många intressen, skulle en hastig förändring ur ekonomiska m. fl. synpunkter helt visst komma att medföra olyckliga följder.

Med anledning af hvad jag här ofvan anfört, tillåter jag mig föreslå

att Riksdagen vid behandling af Kungl. Maj:ts proposition N:o 79 ville för sin del antaga härvid fogade ändringsförslag.

Stockholm den 28 mars 1905.

Oscar N. Olsson.

Förslag

till ändring i Kungl. Maj:ts nådiga proposition N:o 79 till 1905 års Riksdag om ny *förordning angående försäljning af brännvin.*

(Paragrafföljden densamma som i Kungl. Maj:ts förslag.)

§ 2.

1 mom. oförändradt.

2 mom. Egentligt brännvin, hvars styrka öfverstiger 42 % och annan spirituosa, hvars styrka öfverstiger 36 % eller innehåller något för hälsan skadligt ämne, får icke vid detaljhandel till salu hållas. Ifrån denna bestämmelse är fritagen sådan sprit, som är afsedd för tekniskt eller industriellt bruk och för sådant ändamål fordrar högre alkoholhalt.

§ 4.

Vid utskänkning må brännvin försäljas till huru ringa belopp som helst. Utom i de fall, som af stadgandet i §§ 9 och 10 kunna föranledas, må vid utskänkning brännvin försäljas endast till förtäring på stället.

§ 5.

1 mom. oförändradt.

2 mom. Första och andra styckena oförändrade med uteslutande af sista ordet »eller». I stället för sista stycket införes följande:

Endast den, som af bolag i stad å sig fått öfverlåten rätt till utminuterung, må låta genom ombud å annan ort, än där han sin försäljningsrätt utöfvar, upptaga beställningar å brännvin under 250 liter, dock ej till lägre pris än 2 kr. netto per liter, så vida beställningen afser annan än den, som innehar detaljhandel med brännvin.

§ 6.

1 och 2 mom. oförändrade.

3 mom. Slutorden: ... »dock må kyrkobetjänt —» — i §§ 12 och 14 förmåles.» böra utgå.

4 mom. oförändradt.

§ 8.

Ej vare någon berättigad att söka betalning för brännvin som blifvit till mindre belopp än för femtio kronor utborgadt och hvarå säljarens ombud upptagit beställning. Innehafvare af rättighet till detaljhandel med brännvin vare dock alltid betalningsskyldig för brännvin, oafsedt om beställningen skett genom säljarens ombud eller ej.

§ 9.

Har i stad, på grund af burskap eller särskildt privilegium, tillkommet innan kungl. förordningen den 18 januari 1855 angående försäljning af brännvin blef gällande, detaljhandel efter nämnda tid utöfvats och seder-

mera ej upphört, må sådan detaljhandel så länge den ej uppsäges eller förverkas fortfarande äga rum, dock endast i hittills gällande utsträckning.

§ 10.

Har för gästgifveri å landet vid den tid, detaljhandel utöfvats och sedermera icke upphört; då må samma handel, såframt rättigheten därtill icke varder uppsagd eller förverkad, i hittills gällande utsträckning fortfarande tillgodonjutas, dock endast af den, som då nådiga förordningen af den 26 augusti 1873 angående försäljning af brännvin blef gällande till efterlefnad, var ägare till sådant gästgifveri, och af hans hustru så länge någon af dem lefver och gästgifverihållningen vid samma gästgifveri själf eller genom annan behörig person besörjer.

2: mom. I detta moment torde ordet »utskänkningsrättighet» utbytas mot ordet »detaljhandel».

§ 12.

1 mom. De i § 11 omförmälda försäljningsrättigheter må kunna åt ett särskildt och uteslutande för ändamålet bildadt bolag öfverlätas. Magistraten skall etc. — — — — som med afseende å bolagens lämplighet äger antaga eller förkasta anbuden. Finner Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke skäl antaga något af de gjorda anbuden, varde rättigheterna före juli månads utgång och å minst fjorton dagar förut af magistraten kungjord offentlig auktion utbjudna för den tid, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande blifvit bestämd åt den eller dem, som åtaga sig afgift för högsta litertal, och må härvid allenast en rättighet i sänder utbjudas. Magistraten insände därefter det vid auktionen förda protokollet jämte eget utlåtande till Konungens befallningshafvande som äger att pröfva gjorda anbud.

2 mom. Anser Kungl. Maj:ts befallningshafvande något af anbuden eller anbuden på alla rättigheterna för låga eller att anbudsgifvarne sakna nödig behörighet och lämplighet för utöfvandet af sådan rörelse, äger Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordna om ny auktion. Därest vid anbud skall fästas afseende skall anbudsgifvare vid auktionstillfället och före anbuds afgifvande lämna borgen för de anbud, han afgifver, äfvensom frejdbetyg samt bevis därom att han råder öfver sig och gods sitt.

§ 13.

Vill någon väcka förslag, att annan detaljhandel än den som kan tillkomma gästgifveri, må i socken å landet idkas, göra därom framställning hos kommunalnämndens ordförande inom första hälften af mars månad året innan försäljningen skall börja. Kommunalnämnden skall före slutet af samma månad däröfver afgifva yttrande och däri, om detaljhandel tillstyrkes, föreslå försäljningsställes antal, dels för utminuterung och dels för utskänkning, äfvensom i hvilken trakt hvarje försäljningsställe må finnas, hvilken trakt dock icke må omfatta mindre än tio bebyggda fastigheter.

Yttrandet — — — — — inkomma med yttrande.

Medgifver Kungl. Maj:ts befallningshafvande upplåtande af rätt till detaljhandel med brännvin, skall i beslutet meddelas, å huru lång tid de sökta rättigheterna beviljats. Sådan tid skall utgöra högst tre år och må försäljningsställes antal icke sättas högre än hvad kommunalstämman beslutat eller beviljas på längre tid än kommunalstämman förordat. Sitt beslut gifve Kungl. Maj:ts befallningshafvande kommunalnämndens ordförande i socknen samt vederbörande länsman i orten tillkänna.

§ 14.

1 mom. De enligt näst föregående paragraf medgifna försäljningsrättigheter i socknen skola därefter före augusti månads utgång af länsmannen på offentlig auktion, som minst 14 dagar förut skall vara genom kungörelse i socknens kyrka tillkännagifven, utbjudas för den af Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämda tid åt den eller dem som åtaga sig afgift för högsta litertal, och må härvid allenast en rättighet i sänder utbjudas.

Länsmannen insände därefter inom åtta dagar det vid auktionen förda protokollet till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som äge att, efter kommunalnämndens hörande, pröfva de gjorda anbuden och dem, med afseende ej mindre å de bjudandes behörighet och lämplighet än äfven å den erbjudna afgiftens belopp, antaga eller förkasta.

2 mom. Pröfvar Kungl. Maj:ts befallningshafvande något eller flera af anbuden för låga eller anbudsgifvare sakna nödig behörighet eller lämplighet för utöfvandet af sådan rörelse, äger Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordna om ny auktion på den eller de rättigheter för hvilken för lågt anbud afgifvits eller icke behörig person afgifvit anbud. Därest vid

anbud skall fästas afseende, skall anbudsgifvare vid auktionstillfället och före anbuds afgifvande lämna borgen för de anbud, han afgifver, afvensom frejdbetyg samt bevis om att han råder öfver sig och gods sitt.

3 mom. Beträffande försäljningsrättigheters meddelande inom köping, som icke utgör egen kommun, gälle hvad som härutinnan stadgas om socken å landet. Lag vare samma för köping, som före 1905 års början icke inom köpingen haft detaljhandel med brännvin.

4 mom. För köping, som utgör egen kommun och som före år 1905 haft å bolag öfverlåten detaljhandel med brännvin inom köpingen, gälle i tillämpliga delar hvad som stadgats om stad.

§ 15.

1 mom. Bolag som i § 12 omförmäles — — tillkomma densamma.

2 mom. Bolag må icke inköpa fastighet eller inom redan förvärfvad fastighet vidtaga annan mera omfattande förändring än den som påkallas af fastighetens underhåll eller rörelsens behöriga utöfvande, utan samtycke, i Stockholm af stadsfullmäktige, i annan stad som icke deltagar i landsting, af stadsfullmäktige och hushållningssällskapets förvaltningsutskott, i öfriga städer af stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, allmän rådstuga, hushållningssällskapets förvaltningsutskott och landstinget i länet; icke förhyra andra lägenheter än dem, hvilka äro behöfliga för den rörelse som bolaget själf utöfvar; icke avsluta hyreskontrakt utan att hela styrelsen förut besiktigat lokalen och godkänt hyresbeloppet; icke ingå hyres- eller andra affärsaftal med enskilda styrelseledamöter i bolaget; icke genom cirkulär eller fraktlindringar söka öka sin omsättning; icke genom ombud utbjuda eller upptaga beställningar på brännvin; icke inköpa brännvin och vin annat än i försäljningsfärdig form; icke till allmänheten eller styrelsens ledamöter sälja varor på kredit; ej låta aflöningen vare sig till styrelsen eller till de hos bolaget anställda personerna vara beroende på omsättningen af brännvin, vin eller maltdrycker, eller utgå med viss del af vinsten; icke på egen fastighet göra större årliga afskrifningar än en procent å taxeringsvärdet.

Aflöningen till styrelsen och föreståndare i bolag skall af Kungl. Maj:ts befallningshafvande pröfvas och bestämmas samtidigt med att rättigheterna blifvit å bolaget öfverlåtna, och må vid missnöje med denna myndighets beslut, frågan hänskjutas till chefen för finansdepartementets kontroll och justeringsbyrå för definitivt afgörande.

Såväl Kungl. Maj:ts befallningshafvande som ock den sistnämnda myndigheten äge utan hänsyn till hvad som förut varit praxis i bolaget bestämma det belopp, med hvilket lönera skola utgå.

3 mom. oförändradt.

4 mom. Orden »äfvensom landtkommuner», som förekomma på sista raden i första punkten torde utgå; momentet eljest oförändradt.

5 mom. Orden å femte raden i första punkten »och å landsbygden af kommunalstämman» samt å femte raden i samma punkt, nedifrån räk- nadt, förekommande orden »eller kommunalstämman» torde utgå; momen- tet eljest oförändradt.

6 mom. oförändradt.

7 mom. Orden å de två sista raderna »samt i landtkommun kom- munalstämman, hushållningssällskapets förvaltningsutskott och landstinget» torde utgå, momentet eljest oförändradt.

8 mom. oförändradt.

9 mom. Bolag må ej utöfva verksamhet mer än i en kommun.

§ 17.

1 mom. På auktion utropad rättighet till detaljhandel af brännvin må ej på annan person öfverlätas, utan att denne, i stad efter magistrats eller å landsbygden efter kommunalnämnds hörande, af Kungl. Maj:ts be- fallningshafvande pröfvats lämplig och i öfrigt behörig.

2 mom. Bolag vare förbjudet att till annan öfverlåta utminuterings- rättighet med egentligt brännvin. Äfven vare bolag förbjudet att utöfver det antal utminuteringsrättigheter med annat brännvin, som före år 1905 blifvit till annan öfverlåten, före 1925 vidare utlämna dylika rättigheter eller till annan öfverlåta mer än en utminuteringsrättighet.

Öfriga mom. i denna § oförändrade.

§ 19.

1 mom. oförändradt.

2 mom. I detta mom. förekommande ordet »brännvinsutskänkning» torde utbytas mot ordet »detaljhandel med brännvin»; momentet eljest oförändradt.

§ 20.

1 mom. Vid den beräkning etc. — — — Auktionsanbud, som enligt § 12 och 14 antages, får ej understiga 1,500 liter.

2 mom. För sådan rättighet till detaljhandel med brännvin, som i §§ 9 och 10 omförmäles, äfvensom för de genom inrop å auktion förvärfvade utminuterings- och utskänkningsrättigheter erlägges en afgift med fem öre för hvarje liter af det brännvin, som enligt § 20 blifvit beräknadt eller hvarför afgift åtagen är.

3 mom. Bolag, som jämlikt § 12 fått öfvertaga all detaljhandel med brännvin i kommun, skall erlägga en årlig afgift af fem öre för hvarje liter brännvin, som under året blifvit försåldt.

4 mom. oförändradt.

5 mom. utgår.

§ 21.

Bolag, som jämlikt § 12 fått öfvertaga all detaljhandel med brännvin i kommun, skall etc. — — —

§ 24.

1 mom. oförändradt.

2 mom. I detta torde ordet »Pröfningsnämnd» utbytas mot ordet »Taxeringsnämnd»; momentet eljest oförändradt.

§ 25.

De afgifter, som enligt denna förordning inflyta för rättigheterna till detaljhandel med brännvin äfvensom den nettovinst af rörelsen, som bolag enligt § 21 skall afstå, skola på följande sätt fördelas:

för stad som ej deltagar i landsting:

a) om detaljhandeln är å bolag öfverlåten:

sex tiondedelar tillfalla staden, återstoden jämte i § 20 mom. 3 bestämd försäljningsavgift insättes i statskontoret;

- b) om detaljhandeln är genom auktion öfverlåten:
sex tiondedelar tillfalla staden;

för stad som deltagar i landsting:

- a) om detaljhandeln är å bolag öfverlåten:
fyra tiondedelar tillfalla staden, återstoden jämte i § 20 mom. 3
bestämd försäljningsavgift insättes i statskontoret;
b) om detaljhandeln är genom auktion öfverlåten:
fyra tiondedelar tillfalla staden;

för landsbygdskommunerna:

hela avgiften insättes i statskontoret.

Af de andelar och avgifter, hvilka sålunda ingå till statskontoret,
skall statskontoret utbetala:

till landstingen:

två millioner kronor:

till hushållningssällskapen:

en millionfemhundraatusen kronor;

till nykterhetens befrämjande:

fyratioåttatusen kronor;

till afsättning till drinkareasyler:

etthundratusen kronor;

till arbetareförsäkringsfond:

trehundratusen kronor;

återstoden delas lika efter folkmängd mellan städer och köpingar, i
hvilka detaljhandeln icke varit å bolag öfverlåten samt landsbygdskom-
munerna.

Till grund för fördelningen — — — Samma stads folkmängd.

Vid fördelningen till landsbygdskommuner samt till de städer och
köpingar, där detaljhandel med brännvin icke blifvit upplåten, skall hvarje
sådan kommun erhålla del efter sin folkmängd.

Medel till nykterhetens befrämjande må hufvudsakligast utgå såsom
hyresbidrag till samlingslokal och läsrum samt till inköp af för nykter-
heten och sedligheten ändamålsenlig litteratur.

Ansökan om sådana medel skall skriftligen göras, i stad hos stadsfullmäktige eller allmän rådstuga och på landet hos kommunalstämman, och bör sådan ansökan vara åtföljd af noggrann uppgift, på hvad sätt medlen skola användas. Därest bifall af den kommunala myndigheten erhållits, skall dennas protokoll af sökanden till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifvas, som äger slutligen pröfva gjord ansökan och densamma bifalla eller afslå.

Bifaller Kungl. Maj:ts befallningshafvande gjord ansökan, äger statskontoret att det beviljade beloppet utbetala.

Ansökan om medel till nykterhetens befrämjande skall vara inlämnad till den kommunala myndigheten inom december månad före det år, ansökningen afser, och till Kungl. Maj:ts befallningshafvande senast före första april nästföljande år.

Högst två tusen kronor äger Kungl. Maj:ts befallningshafvande inom hvarje län sammanlagdt till inkomna ansökningar bevilja. Hvad reserverade medel till asyl för drinkare och arbetareförsäkringsfond beträffar, äger endast Riksdagen däröfver besluta.

§ 28.

1 mom. »Å landet, där ej särskild polis finnes anställd, vare detaljhandel med brännvin förbjuden inom 0,2 mil från det ställe, där auktion, marknad, torgdag eller uppbördsstämma hålles samt, oafsedt om polis finnes anställd, alltid under pågående inskrifningsförrättning eller mönstring med värnpliktige.»

2 mom. oförändradt.

3 mom. d:o.

§ 33.

1 och 2 mom. oförändrade.

3 mom. I detta moment förekommande ordet »brännvinsutskänkning» torde utbytas mot orden »detaljhandel med brännvin»; momentet eljest oförändradt.

§ 39.

1 mom. oförändradt.

2 mom. d:o.

3 mom. Underlåter bolag etc. — — — genast utmätta, och vare ledamöterna i bolagets styrelse en för alla och alla för en ansvariga för medlens ordentliga redovisning.

§ 40.

Idkar någon detaljhandel etc. — — — berättigad föryttra, eller förbryter sig någon mot hvad i § 5 mom. 2 är stadgadt om brännvins utlämnande å annat ställe än det, där han utöfvar sin försäljningsrätt eller om någon, som därtill icke är berättigad, upptager beställningar å brännvin genom ombud, eller tillåter den, som icke är berättigad till utskänkning, böte första gången — — — nyss är sagdt.

Öfvergångsstadganden.

Denna förordning träder i kraft i stad den 1 oktober 1910 och å landsbygden den 1 november 1910. Bolags nettovinst för försäljningsåret från och med den 1 oktober 1909 till den 1 oktober 1910 fördelas enligt föreskrifterna i nådiga förordningen den 24 maj 1895 angående försäljning af brännvin. Det försäljningsår, som börjar i stad den 1 oktober 1910 och å landsbygden den 1 november 1910 slutar med den 31 december 1911.
